HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a doua)

15 iunie 2010 *

În cauza T-177/07,

Mediaset SpA, cu sediul în Milano (Italia), reprezentată de K. Adamantopoulos, G. Rossi, E. Petritsi și A. Nucara, avocați, de domnul D. O'Keeffe și de doamna P. Boyle, solicitors,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de domnii B. Martenczuk, G. Conte și de doamna E. Righini, în calitate de agenți,

pârâtă,

* Limba de procedură: engleza.

susținută de

Sky Italia Srl, cu sediul în Roma (Italia), reprezentată inițial de F. E. González Díaz și D. Gerard și ulterior de F. E. González Díaz, avocați,

intervenientă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei 2007/374/CE a Comisiei din 24 ianuarie 2007 privind ajutorul de stat C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) instituit de Republica Italiană pentru achiziția subvenționată a decodoarelor digitale (JO L 147, p. 1),

TRIBUNALUL (Camera a doua),

compus din doamnele I. Pelikánová, președinte, K. Jürimäe (raportor) și domnul S. Soldevila Fragoso, judecători,

grefier: doamna K. Pocheć, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 iunie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Articolul 4 alineatul 1 din legge n. 350 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2004) (Legea nr. 350 privind formarea bugetului anual și plurianual al statului, denumită în continuare „Legea finanțelor pentru anul 2004") din 24 decembrie 2003 prevedea:

„În anul 2004, orice utilizator de servicii de radiodifuziune care și-a îndeplinit obligațiile de plată a taxei de abonament corespunzătoare pentru anul în curs și care achiziționează sau închiriază un dispozitiv ce permite recepția, cu acces liber și gratuit pentru utilizator și furnizor, a semnalelor de televiziune transmise cu ajutorul tehnologiei digitale terestre (T-DVB/C-DVB) și a serviciilor interactive aferente are dreptul la o subvenție de stat în valoare de 150 euro. Acordarea subvenției se realizează în limita bugetului de 110 milioane de euro".

2 Articolul 1 alineatul 211 din legge nº 311 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2005) (Legea nr. 311 privind formarea bugetului anual și plurianual al statului, denumită în continuare „Legea finanțelor pentru anul 2005") din 30 decembrie 2004 prevedea refinanțarea măsurii în aceeași limită de buget de 110 milioane de euro, dar cu o subvenție pe decodor redusă la 70 de euro.

3 Sistemul în cauză a încetat să se mai aplice la 1 decembrie 2005.

4 Procesul de digitalizare a semnalelor de televiziune a fost lansat în Italia prin legge nº 66 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 23 gennaio 2001, nº 5, recante disposizioni urgenti per il differimento di termini in materia di trasmissioni radiotelevisive analogiche e digitali, nonché per il risanamento di impianti radiotelevisivi (Legea nr. 66 – Transformarea în lege, cu modificări, a Decretului-lege nr. 5 din 23 ianuarie 2001 privind dispoziții urgente pentru amânarea datelor limită referitoare la radiodifuziunea analogică și digitală, precum și pentru reorganizarea instalațiilor de radiodifuziune) din 20 martie 2001, care prevedea tranziția la modul digital și deconectarea modului analogic până în decembrie 2006. În această privință, articolul 2 bis punctul 5 din această lege prevede:

„Transmisiunile televizate de programe și de servicii multimedia prin frecvență terestră vor trebui emise exclusiv prin tehnologie digitală până la sfârșitul anului 2006."

5 Ulterior, data prevăzută pentru deconectarea modului analogic a fost amânată în două rânduri, într-o primă fază până în 2008, iar într-o a doua fază până la 30 noiembrie 2012.

6 La 11 mai 2004, Centro Europa 7 Srl a depus la Comisia Comunităților Europene o reclamație împotriva subvenției acordate de Republica Italiană, conform articolului 4 alineatul 1 din Legea finanțelor pentru anul 2004, pentru cumpărarea anumitor decodoare terestre digitale. Prin scrisoarea din 10 februarie 2005, Centro Europa 7 a furnizat Comisiei alte informații și a arătat că, la articolul 1 alineatul 211 din Legea finanțelor pentru anul 2005, guvernul italian a prevăzut refinanțarea măsurii în cauză.

7 La 3 mai 2005, Sky Italia Srl a depus la rândul său o reclamație împotriva acelorași dispoziții din Legea finanțelor pentru anul 2004 și din Legea finanțelor pentru anul 2005.

8 Printr-o scrisoare datată 21 decembrie 2005, Comisia a comunicat Republicii Italiene decizia sa de a iniția procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 88 alineatul (2) CE (JO 2006, C 118, p. 10, denumită în continuare „decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare") privind articolul 4 alineatul 1 din Legea finanțelor pentru anul 2004 și articolul 1 alineatul 211 din Legea finanțelor pentru anul 2005 (denumite în continuare, împreună, „măsura în cauză"). În cuprinsul acestei decizii, Comisia invita părțile interesate să îi transmită observațiile lor privind măsura în cauză.

9 La 24 ianuarie 2007, Comisia a adoptat Decizia 2007/374/CE privind ajutorul de stat C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) instituit de Republica Italiană pentru achiziția subvenționată a decodoarelor digitale (JO L 147, p. 1, denumită în continuare „decizia atacată").

10 Comisia a arătat mai întâi că măsura în cauză, care prevedea acordarea de către Republica Italiană a unei subvenții pentru cumpărarea, în cursul anilor 2004 și 2005, a anumitor decodoare terestre digitale, constituia un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE în favoarea operatorilor de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată, mai ales servicii „pay per view", precum și a operatorilor de cablu care furnizează servicii de televiziune digitală cu plată.

11 În continuare, Comisia a apreciat că niciuna dintre derogările prevăzute la articolul 87 alineatul (3) CE nu era aplicabilă măsurii în cauză. În special, Comisia a exclus posibilitatea aplicării derogării prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE, în măsura în care, chiar dacă tranziția de la radiodifuziunea analogică de programe de televiziune la transmisiunea videodigitală constituia un obiectiv de interes comun, măsura în cauză nu era proporțională față de urmărirea acestui obiectiv și nu era de natură să evite denaturările inutile ale concurenței. Această concluzie era întemeiată în special pe faptul că măsura în cauză nu era neutră din punct de vedere tehnologic, atât timp cât nu se aplica decodoarelor digitale prin satelit. Comisia a apreciat totuși că, în condițiile în care măsura în cauză era considerată un ajutor pentru producătorii de decodoare, ea putea totuși beneficia de derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE. Astfel, pe de o parte, măsura încuraja dezvoltarea tehnologică sub forma decodoarelor cu randament mai ridicat, însoțite de norme care sunt la dispoziția tuturor producătorilor, pe de altă parte, toți producătorii care propun acest tip de decodoare, inclusiv cei stabiliți în alte state membre, puteau beneficia de finanțare și, în sfârșit, încurajarea cererii de decodoare ca urmare a măsurii în cauză

era efectul, în sine inevitabil, al oricărei politici publice în favoarea tranziției la modul digital, chiar și a celei mai neutre din punct de vedere tehnologic.

12 Prin urmare, Comisia a dispus recuperarea ajutoarelor plătite în aplicarea măsurii în cauză, declarate incompatibile cu piața comună și care fuseseră acordate nelegal. În acest scop, Comisia a furnizat anumite indicații referitoare la modalitățile de calcul al cuantumului ajutoarelor.

13 Dispozitivul deciziei atacate are următorul conținut:

„Articolul 1

Sistemul pus în aplicare în mod ilegal de către Republica Italiană în cazul operatorilor de televiziune terestră digitală care oferă servicii de televiziune cu plată și al operatorilor de televiziune cu plată prin cablu constituie un ajutor de stat incompatibil cu piața comună.

Articolul 2

(1) Republica Italiană ia toate măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiari ajutorul definit la articolul 1.

(2) Recuperarea se efectuează fără întârziere și în conformitate cu procedurile dreptului național, cu condiția ca acestea să permită o punere în aplicare imediată și efectivă a deciziei. Sumele ce urmează a fi recuperate includ dobânda începând din data la care ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarilor până la data recuperării acestuia.

(3) Dobânda ce urmează a fi recuperată în temeiul alineatului (2) va fi calculată în conformitate cu procedura stabilită în articolele 9 și 11 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88 CE] [JO L 140, p. 1].

Articolul 3

Republica Italiană informează Comisia în termen de două luni de la notificarea prezentei decizii cu privire la măsurile luate în vederea respectării acesteia. Va pune la dispoziție aceste informații folosind chestionarul atașat prezentei decizii.

Republica Italiană depune în aceeași perioadă de timp menționată la alineatul (1) documentele care atestă faptul că procedurile de recuperare au fost deschise împotriva beneficiarilor ajutorului incompatibil, acordat în mod ilegal.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Italiene.”

14 Prin Decizia C(2006) 6630 final din 24 ianuarie 2007, Comisia a declarat compatibile cu piața comună ajutoarele acordate de Republica Italiană în temeiul legge nº 266 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006) (Legea nr. 266 privind formarea bugetului anual și plurianual al statului, denumită în continuare „Legea finanțelor pentru anul 2006") din 23 decembrie 2005 pentru cumpărarea, în 2006, de decodoare digitale cu interfața de programare a aplicației deschisă (denumită în continuare „decizia referitoare la anul 2006"). Spre deosebire de decizia atacată, subvențiile în discuție în decizia referitoare la anul 2006 au fost considerate „neutre din punct de vedere tehnologic", în măsura în care acestea puteau fi acordate decodoarelor din ansamblul platformelor digitale (terestre, prin cablu și prin satelit), atât timp cât sunt interactive și interoperabile, și anume dacă este vorba de decodoare „deschise", prin opoziție cu decodoarele denumite „brevetate".

Procedura și concluziile părților

15 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 23 mai 2007, reclamanta, Mediaset SpA, operator de televiziune terestră digitală, a formulat o acțiune împotriva deciziei atacate.

16 Prin act depus la grefa Tribunalului la 5 septembrie 2007, Sky Italia a formulat o cerere de intervenție în prezenta procedură în susținerea concluziilor Comisiei. Prin Ordonanța din 10 ianuarie 2008, președintele Camerei a doua a Tribunalului a admis intervenția.

17 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată;

18 Comisia, susținută de Sky Italia, solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la admisibilitatea anexei A.8 la cererea introductivă

Argumentele părților

19 Comisia, susținută de Sky Italia, apreciază că anexa A.8 la cererea introductivă, intitulată „Sectorul italian de radiodifuziune: rezumat al contextului istoric, legislativ și al pieței" (denumită în continuare „anexa A.8"), precum și orice referire la aceasta trebuie declarate inadmisibile și că Tribunalul nu trebuie să ia în considerare conținutul său. Astfel, anexa A.8 ar conține mai multe argumente și observații de fapt și de drept care nu ar figura în cererea introductivă. Prin urmare, anexa menționată și referirile la aceasta din cererea introductivă ar contraveni obligației, enunțată la articolul 21 alineatul (1) din Statutul Curții de Justiție, precum și la articolul 44 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, potrivit căreia cererea introductivă propriu-zisă trebuie să conțină obiectul litigiului și motivele invocate.

20 Reclamanta arată că toate motivele invocate în susținerea acțiunii sale sunt dezvoltate în cererea introductivă, astfel încât motivul dedus din inadmisibilitatea anexei A.8 și a referirilor la aceasta, astfel cum a fost invocat de Comisie, este irelevant și neîntemeiat.

Aprecierea Tribunalului

21 În prealabil, Tribunalul subliniază că în cererea introductivă sunt efectuate cinci trimiteri la anexa A.8, și anume, pe de o parte, la alineatele 11 și 109 și, pe de altă parte, la notele de subsol de la paginile 57, 94 și 115.

22 În ceea ce privește prima ocurență, la alineatul 11 al cererii introductive, trebuie evidențiat că aceasta figurează în alineatul introductiv al celui de al doilea titlu, „Contextul factual", care precedă al treilea titlu, „Motive de anulare". Obiectul acestei trimiteri la anexa A.8 este acela de a permite Tribunalului să dispună de o expunere a cadrului normativ și a contextului referitor la piață în cadrul cărora ar trebui examinată măsura în cauză.

23 Pe cale de consecință, în ceea ce privește această primă ocurență, Comisia nu poate reproșa reclamantei faptul că a procedat la o trimitere la anexa A.8.

24 În ceea ce privește ultimele patru ocurențe, care figurează de această dată în cadrul celui de al treilea titlu, „Motive de anulare", trebuie amintit că, dacă cererea introductivă poate fi susținută și completată, în anumite puncte, prin trimiteri la extrase din documente care îi sunt anexate, anexele au o funcție pur probatorie și de instrument (Hotărârea Tribunalului din 7 noiembrie 1997, Cipeke/Comisia, T-84/96, Rec.,

p. II-2081, punctul 34). Anexele nu pot, prin urmare, să servească la dezvoltarea unui motiv expus sumar în cererea introductivă, prin prezentarea unor critici sau argumente care nu figurează în aceasta. Reclamanta trebuie să indice în cererea introductivă criticile precise asupra cărora Tribunalul trebuie să se pronunțe, precum și, cel puțin în mod sumar, elementele de drept și de fapt pe care se întemeiază aceste critici (Hotărârea Curții din 31 martie 1992, Comisia/Danemarca, C-52/90, Rec., p. I-2187, punctul 17, Ordonanța Tribunalului din 28 aprilie 1993, De Hoe/Comisia, T-85/92, Rec., p. II-523, punctul 20, și Hotărârea Tribunalului din 30 ianuarie 2007, France Télécom/Comisia, T-340/03, Rep., p. II-107, punctul 167).

25 În speță, Tribunalul constată că, astfel cum rezultă din înscrisurile depuse de reclamantă, ultimele patru ocurențe vizează ilustrarea argumentelor expuse în susținerea motivelor invocate.

26 Astfel nota de subsol de la pagina 57 vine să ilustreze afirmația potrivit căreia „obligativitatea tranziției la modul digital îmbracă forma unei constrângeri asupra radiodifuziunilor terestre și asupra reclamantei care nu a fost impusă întreprinderilor care operează pe alte platforme de difuzare".

27 De asemenea, nota de subsol de la pagina 94 vine să ilustreze afirmația potrivit căreia „[s]ubvenția compensa costurile legate de executarea unor obligații specifice impuse de lege care nu ar privi decât platforma terestră".

28 În plus, în ceea ce privește ocurența de la alineatul 109, se indică în mod expres că „reiese [din anexa A.8] că radiodifuziunile analogice nu s-au bucurat nici de cel mai mic privilegiu, nici la nivelul frecvențelor, nici la cel al pieței".

29 În sfârșit, nota de subsol de la pagina 115 vine, la rândul său, să ilustreze afirmația potrivit căreia „[m]ăsura în cauză este proporțională, întrucât se limitează la costul suplimentar al interoperabilității și al interactivității, precum și la costul pe care reclamanta l-a suportat în mod special prin executarea obligațiilor pe care i le impunea în mod specific legea".

30 Contrar afirmațiilor Comisiei, rezultă din observațiile care precedă că trimiterile la anexa A.8 în ultimele patru ocurențe urmăresc susținerea argumentelor expuse în înscrisurile prezentate de reclamantă. În plus, Tribunalul constată că, în cuprinsul acestor înscrisuri, reclamanta nu a expus în mod sumar vreun motiv sau argument, pe care să îl fi dezvoltat ulterior în anexa A.8.

31 Prin urmare, în mod eronat susține Comisia că anexa A.8 trebuie considerată inadmisibilă și că nu trebuie luată în considerare de Tribunal. În consecință, motivul invocat de Comisie trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la admisibilitatea anexelor la cererea introductivă netraduse în limba de procedură

Argumentele părților

32 Comisia arată că mai multe anexe la cererea introductivă, și anume anexele A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 și A.13, au fost prezentate de reclamantă doar în italiană, în

timp ce, astfel cum impune articolul 35 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, ar fi trebuit însoțite de o traducere în limba de procedură.

33 Reclamanta răspunde că va furniza respectivele anexe la cererea introductivă în limba de procedură, conform articolului 35 din Regulamentul de procedură, dacă Tribunalul solicită aceasta.

Aprecierea Tribunalului

34 Primele trei paragrafe ale articolului 35 alineatul (3) din Regulamentul de procedură prevăd următoarele:

„Limba de procedură este folosită în special în memoriile și susținerile orale ale părților, inclusiv în înscrisurile anexate, precum și în procesele-verbale și deciziile Tribunalului.

Orice înscris depus sau anexat și redactat într-o altă limbă decât cea de procedură trebuie însoțit de o traducere în limba de procedură.

Cu toate acestea, în cazul înscrisurilor voluminoase, pot fi depuse traduceri în extras. Tribunalul poate oricând să impună depunerea unei traduceri extinse sau integrale, din oficiu sau la cererea uneia dintre părți."

35 În plus, articolul 7 alineatul (5) al doilea paragraf din Instrucțiunile pentru grefierul Tribunalului (JO 2007, L 232, p. 1) prevede:

„În cazul în care înscrisurile anexate la un memoriu sau la un act de procedură nu sunt însoțite de o traducere în limba de procedură, grefierul solicită părții în cauză îndreptarea acestei neregularități, dacă această traducere este necesară pentru buna desfășurare a procedurii."

36 Trebuie subliniat mai întâi că, în speță, Comisia nu a solicitat în mod expres ca Tribunalul să impună reclamantei depunerea traducerii în limba de procedură a anexelor A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 și A.13. Astfel, Comisia s-a mulțumit, prin intermediul unei scurte propoziții din cadrul notei de subsol de la pagina 15 a memoriului în apărare, să arate că anexele la cererea introductivă au fost prezentate de reclamantă doar în italiană fără a fi însoțite de o traducere în limba de procedură.

37 În plus, contrar celor susținute de Comisie, în considerarea obiectului dispozițiilor din Regulamentul de procedură și din Instrucțiunile pentru grefier, trebuie să se considere că, în absența cererii uneia dintre părți în acest sens, sarcina de a solicita să se procedeze la efectuarea traducerii incumbă grefierului doar în cazul în care traducerea în limba de procedură este necesară pentru buna desfășurare a procedurii (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 septembrie 2002, Puente Martín/Comisia, T-29/01, RecFP, p. I-A-157 și II-833, punctul 40).

38 În speță, în absența cererii vreuneia dintre părți în acest sens, Tribunalul nu a considerat necesar să solicite traducerea în limba de procedură a anexelor A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 și A.13 pentru motivele care vor fi expuse în continuare. În primul rând, în ceea ce privește anexele A.1-A.4, ele au fost comunicate în temeiul cerințelor procedurale referitoare la identificarea părților, precum și a reprezentanților acestora. În al doilea rând, anexa A.7 reproduce actul care face obiectul prezentei acțiuni în anulare. Or, acest act, publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* după introducerea

acțiunii menționate, a fost tradus în toate limbile oficiale ale Uniunii, inclusiv limba de procedură din prezenta cauză. În al treilea rând, în ceea ce privește anexele A.11, A.12 și A.13, ele reproduc dispozițiile relevante din dreptul intern. Or, aceste dispoziții au fost avute în vedere în esență și chiar citate *in extenso* în considerentele 7, 6 și 10 ale deciziei atacate, ceea ce permite să se prezume că autorul acestei decizii este în măsură să înțeleagă conținutul acestora.

39 Din considerațiile care precedă rezultă că în mod eronat Comisia reproșează reclamantei că nu a comunicat, în limba de procedură, o traducere a anexelor A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 și A.13.

Cu privire la motive

40 În susținerea acțiunii, reclamanta invocă în cuprinsul cererii introductive patru motive întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 87 alineatul (1) CE, al doilea, pe eroarea vădită de apreciere și pe eroarea vădită de drept săvârșite cu ocazia evaluării compatibilității măsurii în cauză în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, al treilea, pe încălcarea articolului 253 CE și, al patrulea, pe încălcarea articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88 CE] (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41), precum și a principiilor încrederii legitime și securității juridice.

41 În cursul ședinței, reclamanta a invocat un motiv întemeiat, în esență, pe săvârșirea de către Comisie a unei erori vădite de apreciere în ceea ce privește stabilirea domeniului de aplicare al articolului 4 alineatul (1) din Legea finanțelor pentru anul 2004.

42 Este necesară examinarea admisibilității acestui din urmă motiv, înainte de a se pronunța asupra temeiniciei celor patru motive invocate în cuprinsul cererii introductive.

Cu privire la admisibilitatea motivului întemeiat pe o eroare vădită de apreciere în ceea ce privește stabilirea domeniului de aplicare al articolului 4 alineatul (1) din Legea finanțelor pentru anul 2004

Argumentele părților

43 Reclamanta, în cursul ședinței, a contestat în mod expres faptul că, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Legea finanțelor pentru anul 2004, operatorii digitali prin satelit sunt excluși de la beneficiul măsurii în cauză. Ca răspuns la întrebarea adresată de Tribunal prin care era invitată să precizeze în ce stadiu al procedurii scrise invocase acest motiv, reclamanta a făcut trimitere la alineatul 69 și următoarele și la alineatul 76 din memoriul său în replică.

44 Invitate de Tribunal, în cursul ședinței, să reacționeze la această contestare din partea reclamantei, Comisia și Sky Italia au susținut că, întrucât acest motiv a fost invocat tardiv, ar trebui declarat inadmisibil.

Aprecierea Tribunalului

45 Trebuie amintit că, în temeiul dispozițiilor articolului 44 alineatul (1) litera (c) coroborate cu dispozițiile articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, cererea introductivă de instanță trebuie să cuprindă obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate și că invocarea de motive noi pe parcursul procesului este interzisă, cu excepția cazului în care aceste motive se bazează pe elemente de drept și de fapt care au apărut în cursul procedurii.

46 În speță, astfel cum reiese din declarațiile reclamantei cu ocazia ședinței, aceasta nu a invocat prezentul motiv în cuprinsul cererii introductive, ci în cadrul memoriului în replică. Pe de altă parte, reclamanta nu pretinde că motivul menționat se întemeiază pe elemente de drept și de fapt care au apărut în cursul procedurii.

47 Prin urmare, în conformitate cu dispozițiile din Regulamentul de procedură al Tribunalului vizate la punctul 45 de mai sus, motivul întemeiat pe o eroare vădită de apreciere în ceea ce privește stabilirea domeniului de aplicare al articolului 4 alineatul 1 din Legea finanțelor pentru anul 2004 trebuie respins ca inadmisibil.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 87 alineatul (1) CE

48 Prin intermediul primului motiv, reclamanta invocă încălcarea articolului 87 alineatul (1) CE în măsura în care Comisia a concluzionat că măsura în cauză constituie un ajutor de stat în sensul articolului menționat. Acest motiv este format din patru aspecte care vizează, primul, noțiunea de beneficiar indirect, al doilea, absența unui avantaj economic, al treilea, absența caracterului selectiv al măsurii în cauză și, în sfârșit, al patrulea, absența unei denaturări a concurenței.

Cu privire la al doilea aspect al primului motiv, întemeiat pe absența unui avantaj economic

— Argumentele părților

49 În primul rând, reclamanta consideră că măsura în cauză nu i-a conferit niciun avantaj economic, precum crearea unei oportunități comerciale. Astfel, în cuprinsul deciziei atacate, Comisia ar afirma în mod eronat și fără nicio dovadă că această măsură a permis operatorilor de radiodifuziune să evite suportarea costului legat de subvenționarea decodoarelor, practică comercială pe care ar califica-o în mod eronat ca răspândită pe piață. Potrivit reclamantei, această afirmație nu ar fi exactă decât în ceea ce îi privește pe operatorii de televiziune cu abonament, și aceasta datorită relațiilor contractuale stabile pe care aceștia din urmă le stabilesc cu abonații lor. În absența unei asemenea relații contractuale stabile, operatorii de televiziune terestră digitală nu ar avea niciun interes să subvenționeze achiziționarea de decodoare care să permită interoperabilitatea. Astfel, ei s-ar expune atunci unui risc de parazitare, în sensul că concurenții lor ar profita în egală măsură de subvenții. Măsura în cauză ar

profita mai curând consumatorilor, care sunt în măsură să achiziționeze decodoare cu tehnologie deschisă.

50 În al doilea rând, reclamanta susține că măsura în cauză nu i-a procurat niciun avantaj sub forma unei mai bune pătrunderi pe piața televiziunii cu plată sau a creării de audiență. Sub acest aspect, reclamanta contestă că măsura în cauză i-ar fi permis să constituie o audiență pentru televiziunea cu plată sau să acceadă pe piața televiziunii cu plată cu costuri reduse. Mai întâi, preferințele consumatorilor ar fi determinate de calitatea și caracteristicile programelor difuzate, iar nu de prețul decodorului. În continuare, de avantajele procurate de măsura în cauză ar beneficia orice operator digital terestru, chiar potențial. În sfârșit, măsura în cauză ar asigura și ar garanta menținerea caracterului generalizat și gratuit al modelului de televiziune analogică accesibil tuturor cu ocazia tranziției la televiziunea digitală.

51 Pe de altă parte, Comisia nu ar fi ținut cont de investițiile întreprinse de reclamantă în vederea digitalizării, dar și a acoperirii costurilor de lansare a serviciilor de televiziune cu plată. De asemenea, reclamanta afirmă că de avantajele menționate de Comisie ar fi putut beneficia oricare operator digital terestru de televiziune cu plată, în special viitorii noi concurenți pe piață, și că acest efect este inerent oricărei măsuri în favoarea televiziunii digitale, inclusiv a celei mai neutre din punct de vedere tehnologic.

52 În al treilea rând, reclamanta afirmă că subvenția corespunde costurilor suplimentare ale decodoarelor interoperabile și interactive, ceea ce Comisia ar fi admis, de altfel, în considerentul 85 al deciziei atacate.

53 Reclamanta susține că argumentele expuse de Sky Italia, referitoare la pretinse avantaje de care ar fi beneficiat, și anume un acces „fără riscuri” pe o nouă piață, o susținere comercială din partea autorităților publice și un acces la un capital cu costuri reduse, trebuie declarate inadmisibile sau, în orice caz, trebuie respinse ca nefondate.

54 Comisia, susținută de Sky Italia, solicită respingerea acestui aspect.

— Aprecierea Tribunalului

55 Cu titlu preliminar, pentru a se pronunța asupra temeiniciei celui de al doilea aspect al primului motiv, precum și a celorlalte trei aspecte ale motivului menționat, trebuie examinat domeniul de aplicare al articolului 4 alineatul 1 din Legea finanțelor pentru anul 2004 și al articolului 1 alineatul 211 din Legea finanțelor pentru anul 2005 pentru a determina dacă de măsura în cauză puteau beneficia atât platforma digitală terestră, cât și platforma digitală prin satelit.

56 În această privință, trebuie să se constate că, în temeiul articolului 4 alineatul 1 prima teză din Legea finanțelor pentru anul 2004, o subvenție de stat în valoare de 150 euro (redusă la 70 euro în Legea finanțelor pentru anul 2005) trebuia să fie plătită oricărui utilizator de servicii de radiodifuziune care și-a îndeplinit obligațiile de plată a taxei de abonament corespunzătoare pentru anul în curs și care achiziționa sau închiria un dispozitiv ce permitea recepția, cu acces liber și gratuit pentru utilizator și furnizor, a semnalelor de televiziune transmise cu ajutorul tehnologiei digitale terestre și a serviciilor interactive aferente.

57 Din perspectiva dispozițiilor menționate trebuie să se constate că, astfel cum în mod întemeiat a apreciat Comisia în considerentul 7 al deciziei atacate, acordarea beneficiului măsurii în cauză era subordonată îndeplinirii mai multor condiții cumulative, printre care figurează cea privind achiziționarea sau închirierea unui dispozitiv care să permită recepția semnalelor de televiziune digitale terestre.

58 De altfel, Tribunalul observă că, la alineatul 122 din cererea introductivă, reclamanta a reproșat în mod expres Comisiei adoptarea a două decizii, și anume decizia atacată și decizia referitoare la anul 2006, contradictorii în ceea ce privește compatibilitatea cu piața comună a măsurii în cauză și a celei prevăzute de Legea finanțelor pentru anul 2006, deși acestea au fost acordate, potrivit reclamantei, în împrejurări de fapt în esență comparabile. În susținerea acestui motiv, reclamanta arată că unicul motiv pentru care concluzia privind incompatibilitatea trasă de Comisie în decizia atacată a fost ulterior răsturnată în decizia referitoare la anul 2006 rezidă în introducerea de către legiuitorul italian a unor prevederi care vizează includerea, în mod specific, a operatorilor prin satelit.

59 Astfel, reiese de la alineatul 122 din cererea introductivă că reclamanta nu contestă că, în final, legiuitorul a considerat necesar, cu ocazia adoptării Legii finanțelor pentru anul 2006, să includă în mod expres operatorii prin satelit în dispozițiile care definesc domeniul de aplicare al măsurii în cauză.

60 Rezultă din constatările care precedă că, indiscutabil, de măsura în cauză nu putea beneficia un consumator care decidea să achiziționeze sau să închirieze un dispozitiv care să permită exclusiv recepția semnalelor de televiziune digitale prin satelit. Prin urmare, această măsură nu răspundea cerinței de neutralitate tehnologică, impusă de Comisie, în ceea ce privește măsurile de ajutor referitoare la piața televiziunii digitale.

61 În principal, trebuie subliniat că, contrar celor susținute de recurentă, aspectul dacă operatorii ar fi finanțat în mod necesar achiziționarea de decodoare în absența măsurii în cauză este irelevant în ceea ce privește aprecierea calificării măsurii menționate drept ajutor de stat.

62 Astfel, ceea ce interesează în această privință este dacă subvenționarea decodoarelor a creat un avantaj pentru radiodifuziuni terestre precum reclamanta. În această privință, trebuie subliniat că, în considerentele 82-95 ale deciziei atacate, Comisia a expus în mod detaliat ansamblul motivelor pentru care măsura de ajutor în cauză constituia, în opinia sa, un avantaj economic în favoarea radiodifuziunilor terestre. În această privință, Comisia a arătat, în special și în mod întemeiat, că dezvoltarea unei audiențe reprezintă o parte esențială a activității comerciale a operatorilor de programe televizate. În plus, Tribunalul subliniază că Comisia a expus motivele pentru care, pe bună dreptate, a considerat că măsura de ajutor în cauză, pe de o parte, a stimulat consumatorii să procedeze la tranziția de la tehnologiile analogice la tehnologiile digitale terestre limitând totodată costurile pe care operatorii de televiziune digitală terestră ar fi trebuit să le suporte și, pe de altă parte, a permis acelorași operatori să își consolideze poziția existentă pe piață în ceea ce privește imaginea de marcă și fidelizarea clienților, în raport cu noii concurenți.

63 Pentru același motiv, trebuie să se respingă argumentul reclamantei potrivit căruia radiodifuziunile terestre nu ar fi avut niciun interes în subvenționarea decodoarelor din cauza faptului că s-ar fi expus unui risc de parazitare, în sensul că concurenții lor ar fi profitat în egală măsură de subvenții. În orice caz, faptul că reclamanta împarte avantajul care decurge din subvenții cu alte radiodifuziuni nu privează măsura în cauză de caracterul său de avantaj în privința sa.

64 De asemenea, împrejurarea că măsura în cauză este foarte avantajoasă pentru consumatori întrucât reduce prețul decodoarelor mai sofisticate la nivelul prețului

decodoarelor de bază nu are nicio incidență asupra faptului că măsura menționată constituie de asemenea un avantaj pentru radiodifuziunile terestre și operatorii de cablu.

65 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia caracteristicile programelor difuzate, iar nu prețul decodorului, ar fi determinante în alegerea pe care o fac telespectatorii, Tribunalul consideră că, deși aceste caracteristici sunt susceptibile să influențeze opțiunea telespectatorilor, nu este mai puțin adevărat că prețul decodorului constituie un parametru determinant de care telespectatorul ține seama pentru a efectua alegerea. În speță, subvenția acordată în mod direct consumatorilor avea automat efectul de a antrena o reducere a prețului de achiziționare sau de închiriere a unui dispozitiv ce permite recepția semnalelor de televiziune digitale terestre. Or, o asemenea reducere de preț este susceptibilă să afecteze opțiunea consumatorilor atenți la costuri.

66 În ceea ce privește argumentul potrivit căruia măsura în cauză garantează menținerea caracterului generalizat și gratuit al modelului de televiziune în cadrul tranziției la modul digital, trebuie subliniat că această împrejurare nu este de natură să pună în discuție calificarea măsurii în cauză drept ajutor de stat, în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. O asemenea împrejurare ar putea cel mult să reprezinte un element de care ar trebui să se țină seama cu ocazia examinării compatibilității măsurii în cauză cu piața comună în cadrul articolului 87 alineatul (3) CE.

67 Pentru același motiv, trebuie respins argumentul reclamantei potrivit căruia subvenția se impunea dat fiind faptul că, în circumstanțe comerciale normale, ea nu ar suporta în mod voluntar costul suplimentar necesar pentru achiziționarea de decodoare interoperabile.

68 Reiese din ansamblul considerațiilor care precedă că, fără a fi necesar să se pronunțe asupra admisibilității și temeiniciei argumentelor invocate de Sky Italia, în mod

întemeiat a considerat Comisia că măsura în cauză a permis operatorilor de televiziune terestră digitală și operatorilor de cablu, dintre care face parte reclamanta, să beneficieze de un avantaj în sensul articolului 87 alineatul (1) CE în raport cu operatorii prin satelit și că, în consecință, al doilea aspect al primului motiv trebuie să fie respins ca nefondat.

Cu privire la primul aspect al primului motiv, referitor la noțiunea de beneficiar indirect

— Argumentele părților

69 Reclamanta arată că în mod eronat a considerat Comisia, întemeindu-se pe Hotărârea Curții din 19 septembrie 2000, Germania/Comisia (C-156/98, Rec., p. I-6857), și pe Hotărârea Curții din 13 iunie 2002, Țările de Jos/Comisia (C-382/99, Rec., p. I-5163), că măsura în cauză, ai cărei beneficiari direcți sunt consumatorii finali, constituie un avantaj în sensul articolului 87 alineatul (1) CE de care beneficiază în mod indirect unii operatori.

70 În primul rând, reclamanta susține că aceste două hotărâri sunt lipsite de pertinență în speță. Astfel, soarta beneficiarilor indirecți ar trebui să fie diferită atunci când beneficiul direct este acordat consumatorilor individuali mai curând decât întreprinderilor. Întrucât beneficiarii direcți primari ai măsurii în cauză nu exercită o activitate economică, măsura menționată ar fi de la bun început exclusă din domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE.

71 În al doilea rând, reclamanta susține că motivul pentru care Comisia a decis în mod arbitrar să restrângă noțiunea de beneficiari indirecți pentru a include doar operatorii de televiziune terestră digitală și operatorii de cablu care oferă servicii de televiziune cu plată nu este clar. Ea afirmă, în particular, că operatorii de televiziune terestră digitală și operatorii de cablu în general pot în egală măsură să beneficieze în mod indirect de măsura în cauză. În plus, reclamanta susține că Comisia ar fi înlăturat în mod arbitrar producătorii de decodoare din categoria beneficiarilor măsurii în cauză.

72 În etapa replicii, reclamanta precizează că nu contestă posibilitatea ca un ajutor de stat să aibă beneficiari indirecți, ci modul de punere în practică a condițiilor de aplicare a noțiunii de beneficiar indirect în decizia atacată.

73 În primul rând, Comisia arată că articolul 87 alineatul (1) CE nu conține nicio cerință în ceea ce privește modul în care trebuie acordat ajutorul. În al doilea rând, dispozițiile articolului 87 alineatul (2) litera (a) CE ar fi total superflue dacă, astfel cum afirmă reclamanta, ajutoarele acordate în primul rând consumatorilor nu ar putea fi niciodată considerate drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. În al treilea rând, punctul de vedere al reclamantei ar fi contrazis de Hotărârea Țările de Jos/Comisia, punctul 69 de mai sus, care ar confirma că beneficiarul direct, ca și beneficiarul indirect, pot fi considerați drept beneficiari ai unui ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. În al patrulea rând, Comisia arată că, dacă ar trebui urmat raționamentul reclamantei potrivit căruia ajutoarele acordate consumatorilor nu pot niciodată să dea loc unor ajutoare de stat, normele referitoare la acestea din urmă ar putea cu ușurință să fie ocolite prin acordarea, în favoarea consumatorilor, a unor subvenții condiționate de cumpărarea unor bunuri sau servicii specifice. În al cincilea rând, Comisia contestă afirmația reclamantei potrivit căreia ar fi ales în mod arbitrar să restrângă noțiunea de beneficiari indirecți și să vizeze doar operatorii de televiziune terestră și operatorii de cablu care propun servicii de televiziune cu plată.

— Aprecierea Tribunalului

74 Părțile nu contestă că de măsura în cauză nu beneficiau în mod direct operatorii de pe piața televiziunii digitale precum reclamanta.

75 Totuși, trebuie amintit că articolul 87 CE interzice ajutoarele acordate de stat sau prin intermediul resurselor de stat indiferent de formă, fără deosebire după cum avantajele referitoare la ajutoare sunt acordate în mod direct sau indirect. Astfel, jurisprudența a admis că un avantaj acordat în mod direct anumitor persoane fizice sau juridice care nu sunt neapărat întreprinderi poate constitui un avantaj indirect și, prin urmare, un ajutor de stat în favoarea altor persoane fizice sau juridice care sunt întreprinderi (Hotărârea Tribunalului din 4 martie 2009, Italia/Comisia, T-424/05, nepublicată în Repertoriu, punctul 108).

76 Teza reclamantei potrivit căreia o subvenție acordată consumatorilor nu ar putea fi calificată drept ajutor de stat în favoarea operatorilor care furnizează produse sau servicii de consum este contrazisă de asemenea de articolul 87 alineatul (2) litera (a) CE, potrivit căruia ajutoarele cu caracter social acordate consumatorilor individuali, cu condiția ca acestea să fie acordate fără discriminare în funcție de originea produselor, sunt compatibile cu piața comună. Astfel, după cum arată Comisia, dacă teza reclamantei ar trebui reținută, dispoziția menționată ar fi superfluă.

77 În sfârșit, critica formulată de reclamantă în ceea ce privește absența de claritate a motivelor pentru care Comisia ar fi restrâns noțiunea de beneficiari indirecți la operatorii de televiziune terestră digitală și la operatorii de cablu care oferă servicii de televiziune cu plată trebuie înlăturată ca inoperantă. Astfel, chiar dacă s-ar presupune că, după cum pretinde reclamanta, Comisia ar fi trebuit să considere că toți operatorii de televiziune terestră digitală și operatorii de cablu pot beneficia în mod indirect de

măsura în cauză, trebuie să se constate că aceasta nu ar modifica nicidecum faptul că, astfel cum s-a arătat la punctele 55-60 de mai sus, de măsura în cauză nu puteau beneficia operatorii prin satelit.

78 Pentru același motiv, trebuie înlăturat ca inoperant motivul întemeiat pe împrejurarea că Comisia ar fi înlăturat în mod arbitrar producătorii de decodoare din categoria beneficiarilor măsurii în cauză.

79 Rezultă din considerațiile care precedă că în mod întemeiat Comisia a calificat reclamanta drept beneficiar indirect al măsurii în cauză. Prin urmare, primul aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv, întemeiat pe absența caracterului selectiv al măsurii în cauză

— Argumentele părților

80 Reclamanta afirmă că Comisia a săvârșit o eroare de drept considerând măsura în cauză selectivă în considerarea caracterului său pretins discriminatoriu. Astfel, Comisia ar fi confundat noțiunea de selectivitate și discriminarea pretinsă, astfel încât nu ar fi demonstrat în mod corespunzător îndeplinirea criteriului de selectivitate.

81 Comisia arată că această afirmație a reclamantei nu se întemeiază pe nicio probă. Selectivitatea avantajului pe care măsura în cauză l-ar conferi operatorilor de televiziune terestră digitală, precum și operatorilor de cablu de televiziune cu plată ar

fi demonstrată prin faptul că nicio altă întreprindere nu ar beneficia de aceasta și, în particular, nu operatorii prin satelit. În consecință, al treilea aspect al primului motiv ar fi de asemenea nefondat.

— Aprecierea Tribunalului

82 Cu titlu introductiv, trebuie să se arate că, cu ocazia ședinței, ca răspuns la întrebarea adresată de Tribunal care o invita să clarifice argumentele invocate în susținerea celui de al treilea aspect al primului motiv, reclamanta a indicat că, spre deosebire de selectivitate, care constituie un element esențial pentru calificarea unei măsuri drept ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, discriminarea nu este prevăzută la acest din urmă articol. Reclamanta a adăugat că Comisia confunda discriminarea cu selectivitatea și că, atunci când afirma că existase discriminare, ea nu era neutră pe plan tehnologic.

83 Trebuie amintit că potrivit articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură, cererea introductivă trebuie să cuprindă obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate. Potrivit jurisprudenței, această mențiune trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul, fără să se bazeze pe alte informații (Hotărârea Tribunalului din 18 septembrie 1996, Asia Motor France și alții/Comisia, T-387/94, Rec., p. II-961, punctul 106, și Hotărârea Tribunalului din 29 ianuarie 1998, Dubois et Fils/Consiliul și Comisia, T-113/96, Rec., p. II-125, punctul 29). În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca un argument să fie admisibil, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care acesta se întemeiază să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (a se vedea în acest sens Ordonanța Tribunalului din 25 iulie 2000, RJB Mining/Comisia, T-110/98, Rec.,

p. II-2971, punctul 23 și jurisprudența citată, Hotărârea Tribunalului din 10 aprilie 2003, Travelex Global and Financial Services și Interpayment Services/Comisia, T-195/00, Rec., p. II-1677, punctul 26).

84 În speță, argumentele expuse de reclamantă în susținerea celui de al treilea aspect al primului motiv, și aceasta atât în înscrisurile sale, cât și în cursul ședinței, nu răspund cerințelor de claritate și precizie prevăzute la articolul 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură. Astfel, în niciun moment reclamanta nu a explicat cum faptul că un ajutor se aplică în mod discriminatoriu, în sensul că de acesta nu beneficiază, după cum a constatat Tribunalul în ceea ce privește măsura în discuție la punctele 57 și 60 de mai sus, decât anumite categorii de întreprinderi, nu permite să se considere că îmbracă un caracter selectiv în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.

85 Prin urmare, al treilea aspect al primului motiv trebuie respins ca inadmisibil.

Cu privire la al patrulea aspect al primului motiv, întemeiat pe absența unei denaturări a concurenței

— Argumentele părților

86 În primul rând, reclamanta afirmă că Comisia ar fi săvârșit o eroare vădită de apreciere concluzionând că măsura în cauză denaturează în mod nejustificat concurența pe piața comună.

87 Mai întâi, reclamanta arată că orice operator prin satelit, inclusiv Sky Italia, ar fi putut în egală măsură să beneficieze de subvenție, oferind decodoare „hibride", adică decodoare deopotrivă terestre și prin satelit. În acel moment, subvenția ar fi acoperit costul suplimentar legat de includerea tehnologiei necesare pentru recepționarea televiziunii terestre. În orice caz, faptul că rezultatele Sky Italia pe piața în cauză rămân excelente ar demonstra că subvențiile nu au afectat sub aspect material situația sa.

88 În al doilea rând, s-ar impune să se țină seama, în aprecierea absenței unei denaturări a concurenței, de faptul că rata taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA-ul") aplicabilă platformelor de transmisie prin satelit ar fi mai avantajoasă decât cea aplicabilă platformelor de transmisie terestră. Astfel, măsura în cauză ar veni să compenseze avantajul economic pe care îl conferă primelor aplicarea unei cote reduse a TVA-ului. Pentru a susține acest argument, reclamanta face trimitere la o plângere referitoare la o încălcare a dreptului comunitar și la o altă plângere referitoare la un ajutor de stat prezentate Comisiei la 13 martie 2007. Reclamanta invită Tribunalul să respingă ca inadmisibilă excepția de inadmisibilitate invocată de Sky Italia în ceea ce privește argumentul întemeiat pe avantajul fiscal de care ar beneficia operatorii prin satelit, pentru motivul că Comisia, în susținerea căreia intervine Sky Italia, nu ar fi invocat ea însăși această excepție.

89 În al treilea rând, reclamanta susține că, prin impunerea unor constrângeri concurențiale platformei prin satelit, măsura în cauză ar fi permis, dimpotrivă, dezvoltarea concurenței. În plus, măsura în cauză ar permite consumatorilor să beneficieze pentru același preț de decodoare care dau acces unei oferte mult mai bogate. În sfârșit, excluderea tehnologiilor care fac obiectul unui drept de proprietate ar fi inerentă obiectivului de interes comun care vizează favorizarea standardelor deschise și nu ar denatura concurența. Unica denaturare a concurenței dintre platformele prin satelit și platforma terestră ar fi cea care plasează în dezavantaj radiodifuziunile terestre din cauza opțiunii Sky Italia de a interzice terților accesul la tehnologia sa de criptare.

90 În al patrulea rând, reclamanta reproșează Comisiei adoptarea a două decizii, și anume decizia atacată și decizia referitoare la anul 2006, contradictorii în ceea ce privește compatibilitatea cu piața comună a măsurii în cauză și a celei prevăzute în Legea finanțelor pentru anul 2006, deși acestea ar fi fost adoptate în împrejurări de fapt în esență comparabile. În susținerea acestui argument, reclamanta arată că unicul motiv pentru care concluzia de incompatibilitate trasă de Comisie în decizia atacată a fost ulterior răsturnată în decizia referitoare la anul 2006 rezidă în inserarea de către legiuitorul italian a unor termeni care vizează includerea specifică a operatorilor prin satelit.

91 În al cincilea rând, în etapa replicii, reclamanta, întemeindu-se pe decizia C(2007) 4286 final a Comisiei din 25 septembrie 2007 referitoare la un ajutor (N 103/2007) la achiziționarea de decodoare digitale și la adaptarea antenelor în provincia Soria (denumită în continuare „Decizia Soria"), reproșează de asemenea Comisiei adoptarea în mod arbitrar a deciziei atacate. Astfel, reclamanta arată că, la alineatul 16 din Decizia Soria, Comisia a declarat măsura vizată compatibilă cu piața comună pentru motivul că neutralitatea tehnologică era protejată, întrucât „decodoarele subvenționate pot permite recepționarea semnalelor de radiodifuziune nu numai prin tehnologia televiziunii digitale terestre (TNT), ci și prin cablu, satelit și/sau internet". Potrivit reclamantei, măsura vizată în Decizia Soria prevedea că beneficiul său era condiționat de faptul ca decodoarele TNT să fie interactive și interoperabile, astfel încât să poată primi semnale și de la alte platforme, precum în speță.

92 În al doilea rând, măsura în cauză nu ar încălca principiul egalității de tratament dintre operatorii digitali. Astfel, diferența de tratament dintre platformele digitale ar fi justificată de faptul că acestea se găsesc în situații diferite. În orice caz, o eventuală încălcare a acestui principiu ar fi obiectiv justificată, ținând seama de caracteristicile reale ale pieței relevante la momentul promovării unor standarde deschise. Potrivit reclamantei, platforma prin satelit nu a fost în mod expres inclusă tocmai pentru că nu exista o ofertă de acest tip bazată pe un standard deschis, nici cea mai mică probabilitate ca o asemenea ofertă să apară în scurta perioadă în care măsura în cauză a

fost aplicată. În plus, reclamanta afirmă că piața televiziunii prin satelit era caracterizată prin prezența unei întreprinderi, și anume Sky Italia, care deține un monopol de fapt, care era chiar în măsură să împiedice accesul pe piață. În sfârșit, ea arată că după modificarea introdusă prin Legea finanțelor pentru anul 2006 pentru a permite subvenționarea ansamblului de decodoare interoperabile Sky Italia nu a reținut decodoarele susceptibile să beneficieze de subvenții.

93 În al treilea rând, reclamanta susține că, întrucât decizia atacată nu răspunde în mod clar la întrebarea dacă problema care a făcut măsura în cauză incompatibilă era legată de neutralitatea tehnologică sau de pretinsul acces la costuri reduse pe piața relevantă, Comisia ar aduce atingere principiului securității juridice. În susținerea acestui argument, reclamanta face trimitere la argumentele expuse în cadrul celui de al patrulea motiv.

94 Comisia, susținută de Sky Italia, arată, în primul rând, că reclamanta nu face proba pretinsei erori vădite de apreciere pe care ar fi săvârșit-o concluzionând că măsura în cauză denaturează concurența prin favorizarea operatorilor de televiziune terestră digitală. În al doilea rând, în mod eronat ar pretinde reclamanta că diferența de tratament dintre platformele digitale ar fi justificată de faptul că acestea se găsesc în situații diferite. De asemenea în mod eronat s-ar prevala reclamanta de faptul că nu exista o ofertă prin satelit bazată pe un standard deschis la momentul în care a fost adoptată măsura în cauză. În al treilea rând, în decizia atacată, Comisia ar fi declarat măsura în cauză incompatibilă pentru motivul că nu respecta principiul neutralității tehnologice. În consecință, ea ar fi confirmat poziția sa constantă potrivit căreia compatibilitatea cu piața comună a ajutoarelor de stat în favoarea tranziției la modul digital este condiționată de respectarea principiului neutralității tehnologice.

— Aprecierea Tribunalului

95 În primul rând, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia Sky Italia putea beneficia de măsura în cauză prin oferirea de decodoare „hibride", trebuie arătat că un asemenea argument subliniază natura selectivă a măsurii menționate. Astfel, punerea la dispoziție a unor decodoare „hibride" de către operatori prin satelit precum Sky Italia ar implica un cost suplimentar care, repercutat asupra prețului de vânzare către consumatori, ar fi cel mai bine compensat prin măsura în cauză de care beneficiază aceștia din urmă. Operatorii prin satelit s-ar afla, așadar, într-o poziție mai puțin avantajoasă în raport cu radiodifuziunile terestre și cu operatorii de cablu, deoarece aceștia din urmă nu ar trebui să repercuteze vreun cost suplimentar asupra prețului de vânzare al decodoarelor către consumatorii beneficiari ai măsurii în cauză. Argumentul trebuie, așadar, respins ca fiind nefondat.

96 În plus, faptul că, după modificările introduse în Legea finanțelor pentru anul 2006 pentru a permite subvenționarea ansamblului decodoarelor interoperabile, Sky Italia nu a abandonat decodoarele cu tehnologie brevetată pentru a adopta decodoare care puteau beneficia de subvenții nu este relevant. Astfel, după cum arată Comisia în considerentul 110 al deciziei atacate, nu poate fi exclus să fie vorba de o strategie care poate depinde de mulți factori, ca de exemplu de investiții anterioare ale societății sau de opțiunea de a aștepta decizia Comisiei privind compatibilitatea noii măsuri.

97 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia impunerea de constrângeri concurențiale platformei prin satelit ar fi generat o concurență mai importantă, prin prisma raționamentului pe care se întemeiază acest argument, Tribunalul consideră că reclamanta recunoaște că există o concurență între platformele terestre și cele prin satelit și că această concurență este afectată de măsura în cauză.

98 În plus, în ceea ce privește argumentele reclamantei întemeiate pe diferite împrejurări care ar denatura concurența în favoarea platformei prin satelit, trebuie să se constate că asemenea argumente nu sunt pertinente pentru aprecierea aspectului dacă măsura în cauză denaturează sau amenință să denatureze, la rândul său, concurența pe piața în cauză.

99 În al treilea rând, în ceea ce privește afirmația reclamantei potrivit căreia decizia atacată și decizia referitoare la anul 2006 au fost adoptate în împrejurări comparabile, ea este vădit inexactă. Astfel, după cum a constatat Tribunalul la punctele 57 și 60 de mai sus, decodoarele prin satelit erau excluse de la beneficiul măsurii în cauză. În schimb, astfel cum rezultă de la alineatul 122 din cererea introductivă, Legea finanțelor pentru anul 2006 se aplica și decodoarelor prin satelit.

100 În al patrulea rând, în ceea ce privește argumentul întemeiat pe caracterul arbitrar al deciziei atacate în considerarea Deciziei Soria și potrivit căruia condițiile de aplicare a măsurii vizate în această din urmă decizie erau aceleași cu cele ale măsurii în cauză, Tribunalul apreciază că acesta nu poate fi primit.

101 Desigur, termenii reținuți de Comisie la alineatul 16 din Decizia Soria, astfel cum au fost citați la punctul 91 de mai sus, puteau să inducă reclamanta în eroare în ceea ce privește domeniul de aplicare al măsurii vizate în decizia menționată.

102 Totuși, trebuie să se constate că, astfel cum arată Comisia, atât termenii considerentului 58 al Deciziei Soria, cât și conținutul scrisorii comunicate în anexa la duplică permit înlăturarea oricărei ambiguități în această privință.

103 Astfel, după cum rezultă din considerentul 58 al Deciziei Soria, Comisia a constatat în mod expres că măsura vizată în această decizie permitea consumatorilor să achiziționeze orice tip de decodor datorită unei subvenții independente de platforma

tehnologică pe care consumatorul va decide să o utilizeze (terestră, cablu, prin satelit sau internet de bandă largă). În acest mod, ea a concluzionat în mod expres că măsura menționată respecta principiul neutralității tehnologice.

104 În plus, Tribunalul constată că, după cum arată Comisia fără ca reclamanta să conteste, Comisia a verificat, înainte de adoptarea Deciziei Soria, că măsura vizată respecta criteriul neutralității tehnologice. Astfel cum reiese din scrisoarea comunicată în anexa la duplică, în răspuns la o cerere în acest sens a Comisiei, autoritățile spaniole, prin scrisoarea din 23 iulie 2007, au confirmat în mod expres că tipul de transmisiune nu se numără printre criteriile de acordare a subvențiilor, astfel încât era „posibilă subvenționarea decodoarelor care servesc pentru televiziunea digitală terestră, difuzarea prin cablu [sau cea prin] satelit […]".

105 Având în vedere constatările care precedă, trebuie să se considere că, spre deosebire de măsura în cauză, de măsura vizată în Decizia Soria putea beneficia ansamblul tehnologiilor în domeniul transmisiei televiziunii digitale. Prin urmare, întrucât faptele pe care se întemeiază decizia atacată și Decizia Soria sunt în mod vădit diferite, reclamanta nu poate pretinde compararea concluziilor trase de Comisie în deciziile menționate pentru a argumenta caracterul arbitrar al celei dintâi. În consecință, trebuie respins argumentul întemeiat pe caracterul arbitrar al deciziei atacate în considerarea Deciziei Soria ca nefondat.

106 În al cincilea rând, în ceea ce privește argumentul întemeiat pe absența încălcării principiului egalității de tratament dintre operatorii digitali și pe faptul că, în orice caz, o eventuală încălcare ar fi obiectiv justificată, trebuie să se constate ceea ce urmează.

107 Pe de o parte, în ceea ce privește afirmația reclamantei potrivit căreia platforma prin satelit nu a fost în mod expres inclusă în domeniul de aplicare al măsurii în cauză, tocmai pentru că nu exista o ofertă de acest tip bazată pe un standard deschis, nici cea mai redusă probabilitate ca o asemenea ofertă să apară pe parcursul scurtei perioade

în care a fost aplicată măsura în cauză, trebuie subliniat că, după cum arată Comisia în considerentul 164 al deciziei atacate, aceasta a constatat, fără ca reclamanta să conteste, că doar în 2004 și până în primele luni ale anului 2005 Sky Italia a lansat transferul său prin intermediul unei tehnologii cu standarde „închise". În consecință, Tribunalul consideră că în mod corect Comisia a dedus din aceasta, în același considerent al deciziei atacate, că Sky Italia ar fi luat o decizie diferită dacă măsura de ajutor ar fi inclus și platforma prin satelit.

108 Pe de altă parte, trebuie să se constate că afirmația reclamantei potrivit căreia piața televiziunii prin satelit era caracterizată de prezența unei întreprinderi, și anume Sky Italia, care deținea un monopol de fapt, care era de natură să împiedice accesul pe piață, este nepertinentă pentru aprecierea împrejurării dacă măsura în cauză denaturează sau amenință să denatureze, la rândul său, concurența pe piața în cauză.

109 În al șaselea rând, în ceea ce privește argumentul reclamantei întemeiat pe pretinsa încălcare de către Comisie a principiului securității juridice, reiese din decizia atacată că este vădit nefondat. Astfel, reiese în mod explicit din decizia atacată, în special din considerentele 104, 135 și 140, că incompatibilitatea măsurii în cauză este strâns legată de încălcarea principiului neutralității tehnologice. În plus, Tribunalul constată că, fără ca o asemenea împrejurare să fi fost contestată de reclamantă, reiese din considerentul 36 al deciziei atacate că, în cuprinsul deciziei de inițiere a procedurii oficiale de investigare, Comisia împărtășise îndoielile sale în ceea ce privește absența încălcării principiului neutralității tehnologice prin măsura în cauză.

110 Rezultă din considerațiile care precedă că al patrulea aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.

111 Pe cale de consecință, având în vedere concluziile trase la punctele 68, 79, 85 și 110 de mai sus, trebuie respins primul motiv, în ansamblul său, ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe eroarea vădită de apreciere și pe eroarea vădită de drept în cadrul evaluării compatibilității măsurii în cauză cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE

Cu privire la admisibilitatea argumentelor expuse la alineatele 93-96 din cererea introductivă

— Argumentele părților

112 Comisia, susținută de Sky Italia, apreciază că argumentele expuse de reclamantă la alineatele 93-96 din cererea introductivă sunt lipsite de claritate. Astfel, reclamanta s-ar fi mulțumit să facă o referire generală la analiza sa privind absența ajutorului. În plus, lista de factori de care, potrivit reclamantei, Comisia nu ar fi ținut seama ar privi problema existenței ajutorului de stat, iar nu pe cea a compatibilității sale cu piața comună. În plus, reclamanta nu ar furniza nicio explicație asupra factorilor indicați și nu ar preciza în ce măsură argumentele se raportează la aprecierea care trebuie realizată în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE. Pentru aceste motive, argumentele invocate de reclamantă la alineatele 93-96 din cererea introductivă ar trebui respinse ca inadmisibile.

113 Reclamanta arată că, chiar dacă analizele sunt diferite după cum este vorba de existența unui ajutor sau de compatibilitatea sa, nu este mai puțin adevărat că ele sunt tehnic legate. În consecință, argumentele referitoare la ajutor ar veni în sprijinul motivelor de anulare care interesează compatibilitatea, fără ca aceasta să afecteze admisibilitatea lor.

— Aprecierea Tribunalului

114 În primul rând, la alineatele 93-96 din cererea introductivă, reclamanta afirmă că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere în aplicarea articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE. În această privință, ea se referă la analiza sa privind absența ajutorului. În plus, reclamanta susține că, în decizia atacată, Comisia nu a analizat contextul economic al măsurii în cauză. Comisia nu ar fi arătat, în primul rând, că măsura în cauză prevedea subvenții pentru promovarea unei tehnologii susținute de Uniune, și anume o tehnologie deschisă care să permită interoperabilitatea și interactivitatea, în al doilea rând, că subvențiile corespundeau costurilor suplimentare generate de această tehnologie, în al treilea rând, că subvențiile erau conforme cu recomandările Uniunii și, în al patrulea rând, că subvențiile nu conferiseră un avantaj economic. În sfârșit, Comisia nu ar fi ținut seama de faptul că adevărata denaturare a concurenței pe piață era datorată existenței unei politici favorabile standardelor închise, de diferența existentă între standardele deschise și standardele închise și de faptul că subvențiile compensau costurile legate de executarea unor obligații prevăzute de lege.

115 În al doilea rând, explicațiile care figurează la alineatele 93-96 din cererea introductivă, reluate sub titlul 3.2 litera a), „[p]ârâta a săvârșit o eroare vădită de apreciere", departe de a conține argumente destinate să susțină al doilea motiv, vizează introducerea argumentelor expuse în susținerea celor trei aspecte ale celui de al doilea motiv care sunt expuse sub titlul 3.2 litera b), „[p]ârâta a depășit limitele puterii sale de apreciere și a săvârșit o eroare vădită în aprecierea faptelor și în evaluarea situației concluzionând că măsura [în cauză] era incompatibilă cu piața comună".

116 În acest mod, la alineatul 96 din cererea introductivă, care precedă titlul 3.2 litera b), reclamanta afirmă că, întrucât nu a realizat o analiză corectă a contextului economic, Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere în ceea ce privește măsura în cauză și, prin urmare, o eroare vădită concluzionând că măsura menționată era incompatibilă cu piața comună.

117 Rezultă din observațiile care precedă că trebuie să se respingă ca nefondat motivul de inadmisibilitate invocat de Comisie în ceea ce privește pretinsele argumente expuse la alineatele 93-96 din cererea introductivă.

Cu privire la primul aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe eroarea care afectează concluzia potrivit căreia măsura în cauză nu remediază disfuncționalitățile pieței

— Argumentele părților

118 Reclamanta afirmă că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere și a studiat în mod insuficient piața relevantă concluzionând că măsura în cauză nu era compatibilă cu articolul 87 alineatul 3 litera (c) CE pentru următoarele patru motive.

119 În primul rând, ea contestă concluzia din decizia atacată potrivit căreia existența unei date obligatorii pentru tranziția la modul digital făcea ca măsura în cauză să fie neadaptată. Această concluzie ar contrazice nu numai poziția Comisiei din deciziile sale anterioare în materie de televiziune digitală terestră, ci ar demonstra și că Comisia nu a apreciat la justa sa valoare existența disfuncționalității pieței legate de problema de coordonare dintre operatorii pieței.

120 În al doilea rând, reclamanta arată că măsura în cauză reprezenta o compensație pentru costurile de digitalizare pe care consumatorii trebuiau să le suporte pentru

a obține un decodor cu tehnologie deschisă care să permită interoperabilitatea și interactivitatea.

121 În al treilea rând, reclamanta afirmă că decizia atacată nu a recunoscut existența externalităților ca fiind o disfuncționalitate a pieței. În această privință, în decizia atacată, Comisia ar fi concluzionat în mod arbitrar și fără nicio justificare obiectivă că este normal pentru radiodifuziunile terestre să subvenționeze decodoare cu tehnologie deschisă și să suporte, ca urmare, costul parazitării. Or, reclamanta nu ar fi avut niciun interes în subvenționarea decodoarelor în profitul concurenților, în măsura în care putea cu ușurință să continue să obțină beneficii din piața analogică.

122 Pe de altă parte, Comisia nu ar fi ținut seama de faptul că măsura în cauză nu denatura concurența, ci avea mai curând ca efect încurajarea utilizării standardelor deschise și a interactivității în conformitate cu recomandările Uniunii. În plus, făcând trimitere la anexa A.8, reclamanta afirmă că Comisia nu a înțeles contextul legislativ și evoluția pieței în cauză. În sfârșit, reclamanta critică faptul că, în decizia atacată, Comisia nu a luat în considerare nici costurile legate de incertitudinile legislative care ar fi durat în ceea ce privește asignarea frecvențelor și apreciază că Comisia a săvârșit o eroare afirmând, în considerentul 157 al deciziei atacate, că licențele de televiziune analogică fuseseră acordate fără a se recurge la o cerere de ofertă și fără a se fixa un termen limită.

123 În al patrulea rând, reclamanta reproșează Comisiei că nu a fost capabilă să demonstreze de ce măsura în cauză nu favoriza inovația, deși recunoaște că această măsură a permis reducerea prețului decodoarelor care ofereau interactivitate, aducându-l la nivelul celui al decodoarelor de bază.

124 Comisia arată că raționamentul reclamantei este vădit eronat și se întemeiază pe o interpretare „deformată” a deciziei atacate. Comisia ar fi admis în mod expres că măsura în cauză putea viza un obiectiv de interes comun, și anume tranziția la modul digital și la standarde deschise și interactive în acest context. În plus, faptul că măsura în cauză putea acționa asupra anumitor disfuncționalități ale pieței nu ar fi fost categoric exclus. Cu toate acestea, niciuna dintre aceste considerații nu ar fi putut justifica o excludere a platformei prin satelit din sfera de aplicare a subvenției.

— Aprecierea Tribunalului

125 În primul rând, contestând aprecierea Comisiei potrivit căreia achiziția subvenționată de decodoare digitale nu era necesară pentru corectarea problemei de coordonare între operatorii pieței, întrucât această problemă era deja rezolvată prin existența unei date obligatorii pentru tranziția la modul digital, reclamanta invocă o încălcare a articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE. Pentru a fi compatibil cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, un ajutor trebuie să urmărească un obiectiv de interes comun și să fie necesar și proporțional în acest scop. Obiectivul de interes comun pretins a fi fost urmărit prin măsura în cauză este de a remedia o disfuncționalitate a pieței care este legată în special de problema de coordonare între operatori, aflată la originea unui obstacol în calea dezvoltării radiodifuziunii digitale. Or, fără a fi necesar să se examineze dacă, după cum pretinde reclamanta, Comisia a adoptat în decizia atacată o poziție diferită de cea reținută în deciziile anterioare în materia televiziunii digitale terestre, Tribunalul consideră că, în speță, caracterul obligatoriu al datei prevăzute pentru tranziția la modul digital este de natură să rezolve problema de coordonare între operatori, astfel încât achiziția subvenționată a decodoarelor digitale nu era necesară.

126 Astfel, după cum Comisia subliniază în considerentul 146 al deciziei atacate, operatorii de televiziune deja activi pe piață trebuiau să considere stabilirea unui termen legal pentru încetarea transmisiunilor în modul analogic ca pe un fapt stabilit și, în consecință, să înceapă să dezvolte noi strategii comerciale. În orice caz, astfel cum se evidențiază în considerentul 147 al deciziei atacate, în considerarea importanței locului ocupat de televiziunea terestră în Italia, riscul ca o masă critică de consumatori să nu fie atinsă, ca urmare a unei probleme de coordonare între operatori, nu era atât de ridicat încât operatorii comerciali să nu poată face față situației. Prin urmare, trebuie respins argumentul invocat de reclamantă.

127 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul întemeiat pe faptul că măsura în cauză reprezenta o compensație pentru consumatori, trebuie subliniat că un asemenea argument, după cum subliniază Comisia în considerentul 148 al deciziei atacate, deși justifică ajutorul acordat consumatorilor, nu justifică totuși discriminarea dintre diferitele platforme, în măsura în care nu este necesară orientarea consumatorilor către o platformă digitală în special după cum face măsura în cauză. Argumentul trebuie, așadar, să fie respins ca nefondat.

128 În al treilea rând, afirmația reclamantei potrivit căreia Comisia nu ar fi recunoscut, în decizia atacată, existența externalităților ca fiind o disfuncționalitate a pieței este inexactă. Astfel, în considerentul 160 al deciziei atacate, Comisia admite în mod expres existența externalităților implicate de tranziția la modul digital, precum și problemele de parazitare care pot rezulta din aceasta. Cu toate acestea, după cum subliniază Comisia în același considerent, asemenea împrejurări nu pot justifica faptul că măsura în cauză este destinată în mod selectiv televiziunii terestre și exclude platforma prin satelit. În consecință, argumentul trebuie respins ca nefondat.

129 În al patrulea rând, argumentul reclamantei întemeiat pe faptul că Comisia nu a fost capabilă să demonstreze că măsura în cauză nu favoriza inovația trebuie respins pentru aceleași motive. Desigur, Comisia a recunoscut în mod expres, în considerentul

162 al deciziei atacate, că măsura în cauză a aliniat prețul decodoarelor interactive cu cel al modelelor mai puțin sofisticate care nu sunt adaptate serviciilor interactive. Cu toate acestea, chiar dacă măsura în cauză promovează inovația, prin intermediul utilizării de decodoare interactive și interoperabile, nu este mai puțin adevărat că o asemenea promovare nu poate justifica, astfel cum reiese de la punctele 57 și 60 de mai sus, excluderea platformei prin satelit de la beneficiul măsurii în cauză.

130 Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe eroarea care afectează concluzia potrivit căreia măsura în cauză nu era un instrument necesar, nici proporțional în scopul de a remedia disfuncționalitățile pieței

— Argumentele părților

131 Reclamanta afirmă că Comisia a săvârșit o eroare vădită de apreciere concluzionând că măsura în cauză nu era un instrument necesar și proporțional în scopul de a remedia disfuncționalitățile pieței. În ceea ce privește în special proporționalitatea măsurii, reclamanta arată, pe de o parte, că aceasta din urmă se limita la costul suplimentar al interoperabilității și al interactivității, precum și la costul pe care reclamanta l-a

suportat în mod special prin executarea obligațiilor legale și, pe de altă parte, că măsura menționată avea o durată limitată, aplicabilitatea sa expirând la 1 decembrie 2005.

132 Comisia arată că argumentele reclamantei trebuie respinse ca nefondate, dat fiind faptul că nu ține seama de principiul neutralității tehnologice.

— Aprecierea Tribunalului

133 Chiar dacă s-ar presupune că afirmațiile reclamantei potrivit cărora măsura în cauză era necesară și proporțională pentru remedierea disfuncționalităților pieței ar fi exacte, nu este mai puțin adevărat că o asemenea împrejurare nu ar putea justifica excluderea operatorilor prin satelit de la beneficiul măsurii menționate.

134 Întrucât tocmai absența neutralității tehnologice a condus Comisia să considere ajutorul ca fiind incompatibil cu piața comună, trebuie să se respingă argumentele expuse în susținerea celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv.

135 Reiese din ansamblul considerațiilor care precedă că al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 253 CE

Argumentele părților

136 Reclamanta susține că decizia atacată nu este suficient motivată și că este, așadar, contrară articolului 253 CE, atât în ceea ce privește existența unui ajutor de stat, cât și compatibilitatea sa cu piața comună.

137 În ceea ce privește existența ajutorului, reclamanta reproșează printre altele Comisiei că nu a explicat adevărata sursă de denaturare sau de risc de denaturare a concurenței în piața comună. Astfel, pe de o parte, Comisia nu ar fi descris în mod corect, în prealabil, piața relevantă, nici situația pieței menționate. Pe de altă parte, Comisia ar fi omis să examineze în decizia atacată aspectul dacă denaturarea era reală sau probabilă. În plus, Comisia nu ar fi arătat motivul pentru care ar fi înlăturat producătorii de decodoare din categoria beneficiarilor măsurii în cauză. În sfârșit, ea nu ar fi motivat suficient pretinsa creare a unei audiențe, nici pretinsa pătrundere cu costuri mai reduse pe piața televiziunii cu plată.

138 În ceea ce privește analiza eventualei compatibilități a măsurii în cauză cu piața comună, decizia atacată nu ar preciza dacă problema este aceea a pretinsei nerespectări a criteriului neutralității tehnologice sau dacă rezidă în pretinsa pătrundere cu costuri mai reduse a televiziunii cu plată.

139 Comisia, susținută de Sky Italia, consideră că decizia sa este suficient motivată și conformă exigențelor articolului 253 CE.

Aprecierea Tribunalului

140 În primul rând, trebuie amintit cu titlu introductiv că, potrivit jurisprudenței, motivul întemeiat pe încălcarea articolului 253 CE este un motiv distinct de cel întemeiat pe eroarea vădită de apreciere. Astfel, în timp ce primul motiv, care privește lipsa sau insuficiența motivării, se raportează la încălcarea unor norme fundamentale de procedură și constituie un motiv de ordine publică ce trebuie invocat de instanță, al doilea motiv, care privește legalitatea pe fond a unei decizii, se raportează la încălcarea unei norme de drept privind aplicarea tratatului și poate fi examinat de instanța comunitară numai dacă este invocat de reclamant. Prin urmare, obligația de motivare reprezintă o chestiune distinctă de aceea a temeiniciei motivării (Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec. p. I-1719, punctul 67).

141 În al doilea rând, potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției, astfel încât, pe de o parte, să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, în scopul de a-și putea apăra drepturile și de a verifica dacă decizia este sau nu este întemeiată, și, pe de altă parte, să dea posibilitatea instanței să își exercite controlul privind legalitatea (Hotărârea Curții Comisia/Sytraval și Brink's France, punctul 140 de mai sus, punctul 63, Hotărârea Tribunalului din 6 martie 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, T-228/99 și T-233/99, Rec., p. II-435, punctul 278, și Hotărârea Tribunalului din 14 ianuarie 2004, Fleuren Compost/Comisia, T-109/01, Rec., p. II-127, punctul 119).

142 Pe de altă parte, nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea Curții din 22 martie 2001, Franța/Comisia, C-17/99, Rec., p. I-2481, punctul 36, Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2000, Alzetta și alții/Comisia, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97-T-607/97, T-1/98, T-3/98-T-6/98 și T-23/98, Rec., p. II-2319, punctul 175, și Hotărârea Tribunalului Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, punctul 141 de mai sus, punctul 279).

143 În special, Comisia nu este obligată să adopte o poziție cu privire la toate argumentele invocate în fața sa de persoanele interesate, ci este suficient să expună situația de fapt și considerațiile juridice care prezintă o importanță esențială în economia deciziei (Hotărârea Tribunalului din 8 iunie 1995, Siemens/Comisia, T-459/93, Rec., p. II-1675, punctul 31, și Hotărârea Tribunalului Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, punctul 141 de mai sus, punctul 280). Astfel, Curtea a statuat deja că Comisia nu este obligată să adopte o poziție cu privire la elementele care sunt vădit nerelevante, nesemnificative sau în mod clar secundare (Hotărârea Comisia/Sytraval și Brink's France, punctul 140 de mai sus, punctul 64).

144 În al treilea rând, aplicată calificării unei măsuri drept ajutor, obligația de motivare impune indicarea motivelor pentru care Comisia consideră că măsura în cauză intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Westdeutsche Landesbank Girozentrale și Land Nordrhein-Westfalen/Comisia, punctul 141 de mai sus, punctul 281).

145 În al patrulea rând, în ceea ce privește existența unei denaturări a concurenței pe piața comună, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, deși Comisia este obligată să evoce în motivarea deciziei cel puțin împrejurările în care a fost acordat un ajutor, atunci când acestea permit să se demonstreze că ajutorul este de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre și să denatureze sau

să amenințe să denatureze concurența, ea nu este obligată să efectueze o analiză economică a situației reale a pieței relevante, a cotei de piață a întreprinderilor beneficiare ale ajutoarelor, a poziției întreprinderilor concurente și a fluxului schimburilor comerciale dintre statele membre. În plus, în cazul ajutoarelor acordate ilegal, Comisia nu este obligată să demonstreze efectul real pe care aceste ajutoare l-au avut asupra concurenței și asupra schimburilor comerciale dintre statele membre. În această situație, într-adevăr, cerința respectivă ar determina favorizarea statelor membre care plătesc ajutoare ilegale în detrimentul celor care notifică ajutoarele din stadiul de proiect (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 29 septembrie 2000, CETM/Comisia, T-55/99, Rec., p. II-3207, punctele 100, 102 și 103, Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 2002, HAMSA/Comisia, T-152/99, Rec., p. II-3049, punctul 225, și Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, T-198/01, Rec., p. II-2717, punctul 215).

146 În special, este suficient ca Comisia să stabilească faptul că ajutorul în litigiu este de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre și să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența, fără să fie necesar să se delimiteze piața în cauză (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 6 septembrie 2006, Italia și Wam/Comisia, T-304/04 și T-316/04, nepublicată în Recueil, punctul 64, și Hotărârea Tribunalului din 11 februarie 2009, Iride și Iride Energia/Comisia, T-25/07, Rep., p. II-245, punctul 109 și jurisprudența citată).

147 Aceasta este jurisprudența în lumina căreia trebuie analizat dacă, în speță, Comisia a motivat suficient decizia atacată.

148 În ceea ce privește, în primul rând, argumentul întemeiat pe o motivare insuficientă a deciziei atacate în ceea ce privește demonstrarea unei denaturări sau a unui risc de denaturare a concurenței, Tribunalul subliniază că, în considerentele 102-114 ale deciziei atacate, Comisia examinează efectul măsurii în cauză asupra concurenței și asupra schimburilor comerciale dintre statele membre.

149 În primul rând, în ceea ce privește efectul măsurii în cauză asupra concurenței, trebuie subliniat că, în considerentele 102-111 ale deciziei atacate, Comisia a examinat efectul măsurii în cauză asupra concurenței în ceea ce privește radiodifuziunile. Astfel, Comisia a indicat, în considerentul 105 al deciziei atacate, că dorea să își mențină poziția exprimată în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare, și anume că avantajul conferit radiodifuziunilor și operatorilor de rețele terestre se făcea în detrimentul radiodifuziunilor care folosesc platforme diferite.

150 Pentru a-și susține poziția cu privire la acest aspect și a dovedi astfel, în conformitate cu articolul 87 alineatul (1) CE, că măsura în cauză amenință să denatureze concurența prin conferirea unui avantaj selectiv, Comisia a apreciat, în considerentul 106 al deciziei atacate, că există un anumit grad de substituire între oferta de televiziune digitală terestră cu plată și cea de televiziune cu plată disponibilă prin satelit. În aceste condiții, ea a concluzionat că atunci când „platforma terestră digitală va lansa cu succes și va stabili pe piață servicii de televiziune cu plată – și datorită decodoarelor subvenționate – aceasta va putea concura cu servicii similare furnizate pe platforme alternative".

151 De altfel, Tribunalul constată că, în considerentul 107 al deciziei atacate, Comisia s-a asigurat că își susține concluzia întemeindu-se pe dezvoltările constatate în alte state membre.

152 În plus, în considerentul 109 al deciziei atacate, Comisia a amintit că Autorità garante della concorrenza e del mercato (Autoritatea de Garantare a Concurenței și a Pieței) a considerat ea însăși că radiodifuziunile care utilizau diferite tipuri de platformă puteau fi considerate drept posibili concurenți pe piața italiană a televiziunii cu plată.

153 De altfel, în considerentul 111 al deciziei atacate, Comisia a făcut vorbire, pe de o parte, de un studiu care confirmă în mod indirect că accesul pe piața de televiziune cu plată la un preț redus denaturează concurența și, pe de altă parte, a indicat că cifrele puse la dispoziție de Sky Italia tind să sprijine punctul de vedere conform căruia există un grad de concurență în cadrul pieței televiziunii cu plată.

154 În sfârșit, trebuie subliniat că, în considerentul 108 al deciziei atacate, Comisia a insistat în mod cu totul particular asupra faptului că măsura în cauză a venit la un punct critic în timp, și anume când mulți telespectatori de televiziune analogică terestră se confruntau cu tranziția spre televiziunea digitală și puteau să aleagă între a investi în echipament pentru a recepționa transmisiile prin satelit sau terestre.

155 Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că, în ceea ce privește efectele măsurii în cauză asupra concurenței, Comisia nu și-a încălcat obligația de motivare.

156 În al doilea rând, în ceea ce privește efectul măsurii în cauză asupra comerțului dintre statele membre, reiese din considerentele 113 și 114 ale deciziei atacate că Comisia a apreciat că piețele de emisie și de servicii de rețea sunt deschise către concurența internațională și că, prin favorizarea selectivă a anumitor radiodifuziuni sau operatori de rețea, se denaturează concurența în defavoarea operatorilor economici care ar putea proveni din alte state membre. Comisia a concluzionat că măsura în cauză afectează comerțul dintre statele membre.

157 În lumina jurisprudenței amintite la punctele 145 și 146 de mai sus, trebuie să se considere că Comisia a motivat în mod corespunzător decizia atacată în ceea ce privește aspectul dacă măsura în cauză este susceptibilă să afecteze comerțul dintre statele membre.

158 Mai mult, chiar dacă s-ar presupune că reclamanta ar fi pretins mai general să reclame o încălcare a articolului 253 CE în ceea ce privește calificarea de către Comisie, în decizia atacată, a măsurii în cauză drept ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, Tribunalul subliniază că, în decizia menționată, Comisia a examinat respectarea tuturor condițiilor prevăzute de această dispoziție. Astfel, mai întâi, în considerentul 80 al deciziei atacate, ea a examinat dacă măsura în cauză intervenise prin intermediul unor resurse de stat. În al doilea rând, în considerentele 81-101 ale deciziei atacate, ea a examinat dacă măsura în cauză oferea un avantaj economic selectiv beneficiarilor. În al treilea rând, în considerentele 102-112 ale deciziei atacate, ea a determinat dacă măsura în cauză denatura sau amenința să denatureze concurența. În sfârșit, în al patrulea rând, în considerentele 113 și 114 ale deciziei atacate, Comisia a evaluat dacă măsura în cauză era susceptibilă să afecteze comerțul dintre statele membre.

159 În al doilea rând, reclamanta reproșează Comisiei faptul că nu a precizat în decizia atacată dacă motivul pentru care a declarat măsura în cauză incompatibilă cu piața comună era legat de nerespectarea criteriului neutralității tehnologice sau de pretinsa pătrundere cu costuri mai reduse a televiziunii cu plată. În această privință, este suficient să se amintească faptul că, astfel cum Tribunalul a statuat deja la punctul 109 de mai sus, reiese în mod explicit din decizia atacată, în special din considerentele 104, 135 și 140, că incompatibilitatea măsurii în cauză este strâns legată de încălcarea principiului neutralității tehnologice și că, în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare, Comisia împărtășise îndoielile sale în ceea ce privește utilitatea încălcării principiului neutralității tehnologice prin măsura în cauză. Prin urmare, prezentul argument trebuie de asemenea respins ca nefondat.

160 În al treilea rând, în ceea ce privește situația producătorilor de decodoare, Comisia a motivat decizia atacată corespunzător cerințelor legale. Astfel, în ceea ce privește existența unui ajutor, în considerentele 120-123 ale deciziei atacate, Comisia, după ce a amintit îndoielile pe care le-a nutrit cu ocazia inițierii procedurii oficiale de investigare, a constatat că nu era posibilă excluderea completă a existenței unei denaturări a concurenței la nivelul producătorilor de decodoare. Totuși, ea a adăugat că măsura în cauză era, în ceea ce îi privește pe aceștia din urmă, în toate ipotezele, compatibilă

cu piața comună. În această privință, în considerentul 168 al deciziei atacate, Comisia a arătat că măsura în cauză trebuia considerată necesară și proporțională pentru atingerea unui obiectiv de interes comun, întrucât toți producătorii de decodoare, inclusiv cei situați în alte state membre, puteau beneficia de aceasta.

161 Prin urmare, trebuie să se considere că decizia atacată a fost motivată corespunzător de Comisie în sensul în care aceasta a considerat că măsura în cauză, pe de o parte, intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE și, pe de altă parte, este incompatibilă cu Tratatul CE.

162 Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că decizia atacată este conformă cerințelor articolului 253 CE. În consecință, al treilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999, precum și a principiilor încrederii legitime și securității juridice

Argumentele părților

163 Reclamanta susține că decizia atacată încalcă articolul 14 din Regulamentul nr. 659/1999 în măsura în care dispune că Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

164 În primul rând, decizia atacată ar încălca principiul încrederii legitime din cauza faptului că împrejurări excepționale au determinat reclamanta să creadă că măsura în cauză nu constituie un ajutor de stat.

165 În această privință, reclamanta afirmă, în primul rând, că ar fi crezut în mod legitim că măsura în cauză era în acord cu sensul politicii de promovare a digitalului dusă de Comisie întrucât aceasta din urmă a indicat la alineatul 3.4.2 din Comunicarea COM(2004) 541 final din 30 iulie 2004 privind interoperabilitatea serviciilor de televiziune digitală interactive (denumită în continuare „comunicarea") că subvențiile directe în favoarea consumatorilor constituie o măsură prin intermediul căreia statele membre puteau stimula achiziționarea de decodoare care să permită interactivitea și interoperabilitatea, cu atât mai mult cu cât această comunicare conținea o referire expresă la subvențiile italiene.

166 În al doilea rând, întrucât noțiunea de beneficiari indirecți ai unui ajutor de stat nu era încă clar definită în jurisprudență, nu s-ar putea aștepta în mod legitim ca un operator diligent să conceapă că un ajutor destinat consumatorilor ar face din el nu numai un beneficiar indirect al acestui ajutor, ci și unicul beneficiar al acestuia, cu excluderea oricărui alt posibil beneficiar indirect. Reclamanta susține, în această privință, că toți ceilalți posibili beneficiari ar trebui considerați în egală măsură beneficiari indirecți, cu toate implicațiile în ceea ce privește recuperarea.

167 În al doilea rând, decizia atacată ar încălca și principiul securității juridice din cauza faptului că metoda de calcul, propusă în considerentele 191-205 ale deciziei atacate și care vizează cuantificarea ajutorului de recuperat, nu ar fi nici eficace, nici transparentă, nici adecvată. În primul rând, ar fi dificil și chiar imposibil să se determine valoarea exactă a unuia dintre parametrii acestei metode, și anume numărul de

spectatori suplimentari pe care simpla adoptare a măsurii în cauză i-a atras către oferta de televiziune cu plată. În această privință, Comisia nu ar fi reușit să dovedească faptul că respectivii clienți ar fi cumpărat decodoare subvenționate pentru a avea acces la serviciile televiziunii cu plată. În al doilea rând, cuantificarea ajutorului, precum și a dobânzii aferente acestui ajutor ar fi extrem de dificil de evaluat. În această privință, Comisia ar fi trebuit cel puțin să examineze modelul propus și poate chiar să facă o comparație cu alte modele posibile, și aceasta cu atât mai mult cu cât niciuna dintre părțile la procedură nu a fost în măsură să cuantifice într-un mod sau altul ajutorul pretins.

168 Comisia, susținută de Sky Italia, apreciază că argumentele ridicate de reclamantă cu referire la metoda de cuantificare a ajutorului aparțin mai mult sferei de executare a deciziei atacate decât celei referitoare la legalitatea sa. În consecință, aceste argumente ar trebui să fie înlăturate ca inadmisibile. Pe de altă parte, decizia atacată ar respecta principiile protecției încrederii legitime și securității juridice, principii generale de drept comunitar. Prin urmare, conform articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999, Comisia ar fi fost ținută să dispună recuperarea măsurii de ajutor în cauză.

Aprecierea Tribunalului

169 Trebuie amintit, mai întâi, că eliminarea unui ajutor acordat ilegal, pe calea recuperării, este consecința logică a constatării caracterului său ilegal. Astfel, obligația statului de a elimina un ajutor considerat de Comisie incompatibil cu piața comună vizează restabilirea situației anterioare [a se vedea Hotărârea Tribunalului din 5 august 2003 P & O European Ferries (Vizcaya) și Diputación Foral de Vizcaya/Comisia, T-116/01 și T-118/01, Rec., p. II-2957, punctul 223 și jurisprudența citată],

determinând pierderea de către beneficiarul său a avantajului de care a profitat în raport cu concurenții săi (a se vedea Hotărârea Curții din 7 martie 2002, Italia/Comisia, C-310/99, Rec., p. I-2289, punctul 99, și Hotărârea din 29 aprilie 2004, Germania/Comisia, C-277/00, Rec., p. I-3925, punctul 75 și jurisprudența citată).

170 În continuare, trebuie subliniat că, potrivit articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar. Aceeași dispoziție prevede totuși că Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.

171 În prezenta cauză, reclamanta arată că recuperarea ajutorului ar contraveni, pe de o parte, principiului protecției încrederii legitime și, pe de altă parte, principiului securității juridice.

172 În primul rând, în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului protecției încrederii legitime, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a invoca protecția încrederii legitime, care constituie un principiu fundamental, aparține oricărui particular aflat într-o situație din care reiese că administrația, prin furnizarea unor asigurări precise, l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. Constituie astfel de asigurări, indiferent de forma în care sunt comunicate, informații precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere (Hotărârea Tribunalului din 21 iulie 1998, Mellett/Curtea de Justiție, T-66/96 și T-221/97, RecFP, p. I-A-449 și II-1305, punctele 104 și 107). În schimb, nu se poate invoca încălcarea acestui principiu în cazul în care administrația nu a furnizat asigurări precise (Hotărârea Tribunalului din 18 ianuarie 2000, Mehibas Dordtselaan/Comisia, T-290/97, Rec., p. II-15, punctul 59, și Hotărârea Tribunalului din 19 martie 2003, Innova Privat-Akademie/Comisia, T-273/01, Rec., p. II-1093, punctul 26).

173 Trebuie amintit că, în materie de ajutoare de stat, jurisprudența este constantă în sensul că, având în vedere caracterul imperativ al controlului ajutoarelor de stat realizat de Comisie în temeiul articolului 88 CE, întreprinderile care beneficiază de un ajutor nu pot avea, în principiu, încredere legitimă în legalitatea ajutorului decât dacă acesta a fost acordat cu respectarea procedurii. Astfel, un operator economic diligent trebuie să fie, în mod normal, în măsură să se asigure că această procedură a fost respectată, chiar dacă nelegalitatea deciziei de acordare a ajutorului este imputabilă statului în cauză într-o asemenea măsură încât revocarea sa este contrară principiului bunei-credințe (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 12 septembrie 2007, Italia și Brandt Italia/Comisia, T-239/04 și T-323/04, Rep., p. II-3265, punctul 154 și jurisprudența citată).

174 Reclamanta susține totuși că, în speță, încrederea sa legitimă în caracterul legal al măsurii în cauză s-a întemeiat pe două împrejurări excepționale.

175 În primul rând, ea invocă alineatul 3.4.2 din comunicare, care face în mod expres referire la măsura în cauză și indică faptul că statele membre pot acorda subvenții la consum.

176 Or, contrar celor susținute de reclamantă, mențiunea care apare la alineatul 3.4.2 din comunicare nu constituie o garanție din partea Comisiei în ceea ce privește legalitatea măsurii în cauză. Dimpotrivă, întrucât Comisia indică în mod expres la alineatul menționat că „aceste subvenții trebuie să fie neutre din punct de vedere tehnologic, trebuie să fie notificate și trebuie să fie compatibile cu normele aplicabile ajutoarelor de stat", comunicarea nu a putut să determine un operator diligent să nutrească speranțe întemeiate în ceea ce privește compatibilitatea măsurii în cauză cu normele aplicabile ajutoarelor de stat. Astfel, un operator economic diligent ar fi trebuit să știe nu numai că măsura în cauză nu era neutră din punct de vedere tehnologic, ci și că nu fusese notificată Comisiei și că nu fusese autorizată.

177 În al doilea rând, argumentul reclamantei potrivit căruia forma indirectă a ajutorului ar constitui de asemenea o împrejurare excepțională care ar fi putut-o determina să nutrească o încredere legitimă trebuie de asemenea să fie respins. Astfel, ca orice operator economic diligent, reclamanta ar fi trebuit să știe că natura indirectă a ajutorului nu ar fi avut nicio incidență asupra recuperării acestuia. În această privință, trebuie în special subliniat că, contrar susținerilor reclamantei, ajutoarele pentru consumatori sunt forme de ajutor bine stabilite, astfel cum reiese din articolul 87 alineatul 2 litera (a) din Tratatul CE, care trebuie notificate și autorizate ca toate celelalte forme de ajutoare și ale căror posibili beneficiari sunt indirecți.

178 Se impune, așadar, înlăturarea argumentului întemeiat pe încălcarea principiului încrederii legitime ca nefondat.

179 În al doilea rând, în ceea ce privește pretinsa încălcare a principiului securității juridice, trebuie subliniat că acest principiu impune ca normele de drept să fie clare și precise și urmărește să garanteze previzibilitatea situațiilor și a relațiilor juridice cărora li se aplică dreptul comunitar (Hotărârea Curții din 15 septembrie 2005, Irlanda/Comisia, C-199/03, Rec., p. I-8027, punctul 69).

180 Acest principiu ar fi încălcat întrucât, pe de o parte, ar fi dificil, chiar imposibil, să se determine valoarea exactă a unuia dintre parametrii metodei de calcul expuse în decizia atacată, și anume numărul de telespectatori suplimentari atrași către oferta de televiziune cu plată prin măsura în cauză, și, pe de altă parte, cuantificarea ajutorului și a dobânzilor ar fi extrem de dificilă.

181 Cu toate acestea, trebuie amintit că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, nicio dispoziție nu impune Comisiei să stabilească valoarea exactă a ajutorului care trebuie restituit atunci când obligă la restituirea unui ajutor declarat incompatibil cu piața comună. Este suficient astfel ca decizia Comisiei să cuprindă indicații care să permită destinatarului său să stabilească, el însuși, fără dificultăți excesive, această valoare (Hotărârea Curții din 12 mai 2005, Comisia/Grecia, C-415/03, Rec., p. I-3875,

punctul 39, Hotărârea Curții din 18 octombrie 2007, Comisia/Franța, C-441/06, Rep., p. I-8887, punctul 29, și Hotărârea Curții din 14 februarie 2008, Comisia/Grecia, C-419/06, nepublicată în Repertoriu, punctul 44).

182 În plus, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante, în absența unor dispoziții în materie, recuperarea unui ajutor declarat incompatibil cu piața comună trebuie efectuată potrivit modalităților prevăzute de dreptul național. Contenciosul referitor la această executare este de competența exclusivă a instanței naționale [a se vedea Hotărârea Tribunalului din 31 mai 2006, Kuwait Petroleum (Nederland)/Comisia, T-354/99, Rec., p. II-1475, punctul 68 și jurisprudența citată].

183 În sfârșit, trebuie adăugat că obligația statului membru de a calcula cuantumul precis al ajutoarelor de recuperat se înscrie în cadrul mai larg al obligației de cooperare loială care leagă reciproc Comisia și statele membre în aplicarea normelor prevăzute de tratat în materia ajutoarelor de stat (Hotărârea Țările de Jos/Comisia, punctul 69 de mai sus, punctul 91).

184 Reiese din jurisprudența vizată la punctele 181-183 de mai sus că va reveni instanței naționale, dacă va fi sesizată, sarcina de a se pronunța asupra cuantumului ajutorului de stat a cărui recuperare a fost dispusă de Comisie, dacă este cazul după ce a adresat Curții o întrebare preliminară.

185 În consecință, argumentul reclamantei întemeiat pe pretinsa încălcare a principiului securității juridice trebuie respins ca nefondat.

186 Rezultă din concluziile trase la punctele 178 și 185 de mai sus că al patrulea motiv trebuie respins ca nefondat.

187 În concluzie, întrucât niciunul dintre motivele invocate în susținerea prezentei acțiuni nu este fondat, acțiunea trebuie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

188 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei și ale Sky Italia.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a doua)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă Mediaset SpA să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele ale Comisiei Europene și ale Sky Italia Srl.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 15 iunie 2010.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei ..... II - 2349

Procedura și concluziile părților ..... II - 2354

Cu privire la admisibilitatea anexei A.8 la cererea introductivă ..... II - 2355

Argumentele părților ..... II - 2355

Aprecierea Tribunalului ..... II - 2356

Cu privire la admisibilitatea anexelor la cererea introductivă netraduse în limba de procedură II - 2358

Argumentele părților ..... II - 2358

Aprecierea Tribunalului ..... II - 2359

Cu privire la motive ..... II - 2361

Cu privire la admisibilitatea motivului întemeiat pe o eroare vădită de apreciere în ceea ce privește stabilirea domeniului de aplicare al articolului 4 alineatul (1) din Legea finanțelor pentru anul 2004 ..... II - 2362

Argumentele părților ..... II - 2362

Aprecierea Tribunalului ..... II - 2363

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 87 alineatul (1) CE ..... II - 2364

Cu privire la al doilea aspect al primului motiv, întemeiat pe absența unui avantaj economic ..... II - 2364

— Argumentele părților ..... II - 2364

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 2366

Cu privire la primul aspect al primului motiv, referitor la noțiunea de beneficiar indirect ..... II - 2370

— Argumentele părților ..... II - 2370

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 2372

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv, întemeiat pe absența caracterului selectiv al măsurii în cauză ..... II - 2373

— Argumentele părților ..... II - 2373

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 2374

Cu privire la al patrulea aspect al primului motiv, întemeiat pe absența unei denaturări a concurenței ..... II - 2375

— Argumentele părților ..... II - 2375

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 2379

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe eroarea vădită de apreciere și pe eroarea vădită de drept în cadrul evaluării compatibilității măsurii în cauză cu piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE ..... II - 2383

Cu privire la admisibilitatea argumentelor expuse la alineatele 93-96 din cererea introductivă ..... II - 2383

— Argumentele părților ..... II - 2383

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 2384

Cu privire la primul aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe eroarea care afectează concluzia potrivit căreia măsura în cauză nu remediază disfuncționalitățile pieței ..... II - 2385

— Argumentele părților ..... II - 2385

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 2387

Cu privire la al doilea aspect al celui de al doilea motiv, întemeiat pe eroarea care afectează concluzia potrivit căreia măsura în cauză nu era un instrument necesar, nici proporțional în scopul de a remedia disfuncționalitățile pieței ..... II - 2389

— Argumentele părților ..... II - 2389

— Aprecierea Tribunalului ..... II - 2390

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 253 CE ..... II - 2391

Argumentele părților ..... II - 2391

Aprecierea Tribunalului ..... II - 2392

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999, precum și a principiilor încrederii legitime și securității juridice..... II - 2398

Argumentele părților ..... II - 2398

Aprecierea Tribunalului ..... II - 2400

Cu privire la cheltuielile de judecată ..... II - 2405